

ARMANDO GALLO / ZUMA

KULTTUURI

SPIKE LEE

Yhdysvaltalaisohjaaja Spike Lee saapuu lauantaina
ensi kertaa Suomeen, koska Lee teki ystävälleen
lupauksen, jota hän ei halunnut rikkoa.
HS haastatteli Leen perjantaina.

KULTTUURI
MIELIPIDE
TÄNÄÄN

Mielipide: Älypuhelin turmelee nuoren ryhdin. ► C 19

Tänään: Varamiespalvelu syntyi tarpeeseen. ► C 23

KULTTUURI

Kulttuuritoimitus
Esimies: Hanna Mahlamäki
hs.kulttuuri@hs.fi +358 9 122 2593

Elokuva: Spike Leen ja Jasper Pääkkösen yhteistyö jatkuu, Lee paljastaa Helsingin Sanomille

Jutta Sarhimaa HS

"HIHIHIHIHI!"

Kimeä kiherrys kuulostaa vinkeältä, etenkin kun se tulee veteraani-ohjaaja Spike Leen, 61, suusta.

Tänään lauantaina Helsinkiin Rakkautta & Anarkiaa -festivaalille saapuva Lee yrittää kertoa, miten tuli valinneeksi juuri Jasper Pääkkösen psykopaattirasisti-Felixin rooliin *BlackKlansman*-elokuvaan, mutta repeää hihitykseen tuon tosta.

Onhan se hauska tarina. Ja polveileva.

"Jasper oli erittäin fiksu", Lee painottaa useaan kertaan heti aluksi.

"Hän ei kertonut, mistä on kotoisin, vaan alkoi vain näytellä. Se oli loistava strategia. En tiennyt hänen historiaansa, vaan hän teki vaikutuksen ihan kylmiltään. Luulin, että Jasper on oikeasti joku punaniska crackpää [crackhead] jostain [Yhdysvaltojen] etelästä!"

Lee kysyi Pääkköseltä, mistä tämä on kotoisin. "Helsinki, Finland", vastasi Pääkkönen.

"Oletko Helsingistä Suomesta? Onko teilläkin siellä tuollaisia punaniska-crackpäitä?"

Lisää hihitystä.

"Meillä kävi runsaasti ihmisiä pyrkimässä samaan rooliin, mutta tiesin jo ennen kuin koekuvaus oli ohi, että tämä voisi olla se mies", Lee jatkaa.

"Uskoin siihen, mitä hän teki. Uskoin, että hän pystyisi olemaan Felix. Jasper herätti hahmon henkiin käsikirjoituksen sivuilta."

KUNNIA-OSCARILLA palkittu Spike Lee on merkittävimpiä yhdysvaltalaisia nykyelokuvantekijöitä. Kansainvälinen menestys lohkesi viimeistään elokuvalla *Do the right thing* – *Kuuma päivä* (1989), josta Lee pitää lauantaina Helsingin Bio Rexissä mestarikurssin.

Kesäkuun 30. päivä-elokuvan ensi-illasta tulee kuluneeksi 30 vuotta.

"30 vuotta, voitko uskoa?"

Ohjaaja ei suostu paljastamaan, mitä tilaisuudessa on luvassa.

"Keksin kyllä jotain erityistä."

Läpi uransa Spike Lee on käsitellyt amerikkalaisen yhteiskunnan sydämessä piilevää rasismia, ennak-

BlackKlansmanin tekijöitä Cannesin elokuvafestivaaleilla toukokuussa 2018: John David Washington (vas.), Damaris Lewis, Jasper Pääkkönen, Laura Harrier, Topher Grace, ohjaaja Spike Lee, Adam Driver ja Corey Hawkins.

koluuloja ja erityisesti mustiin ja muihin rodullistettuihin kohdistuvaa väkivaltaa. Jo New Yorkin yliopiston opinnäytetyönä syntynyt lyhytelokuva *The Answer* (1980) käsittelee vihaa.

Elokuvasa mustan elokuvaopiskelijan pitää versioida uudelleen D. W. Griffithin *Kansakunnan* syntä (1915). Fiktioelokuva herätti aikanaan uudestaan henkiin rasistisen Ku Klux Klanin, kertoo Lee.

Kansakunnan syntä on edelleen yksi yhdysvaltalaisen elokuvahistorian merkkiteoksista, jota opetetaan elokuvahistorian tunneilla Yhdysvalloissa – ja Suomessa.

"En ole niitä ihmisiä, jotka haluaisivat kieltää taideteoksia, mutta sitä elokuvaa näytettäessä on annet-

tava katsojille kunnolliset taustatiedot."

Samasta elokuvasta on pätkiä myös *BlackKlansmanissa*. 1970-luvulle sijoittuva draamakomedia kertoo poliiseista, jotka soluttautuvat valkohuppuisten rasistien leiriin ja yrittävät pysäyttää vihanlietsomisen. Yksi rasistileirin kuumapäistä on Pääkkösen esittämä Felix.

Elokuva perustuu osin tositapahtumiin, sanoo Lee. Esimerkiksi päähahmo Ron Stallworth oli oikeasti ensimmäinen afroamerikkalainen poliisi Coloradossa, hän soluttautui klaanin paikallisosastoon ja hänen onnistui estää klaanilaisia räjäyttämästä pommia paikallisessa homo-baarissa.

Lee tosin myös kritisoi vahvasti sitä, miten tiukkaan syyniin hänen elokuvansa totuudellisuus on joutunut. Sen kyllä ymmärtää: pitkään yhtenä ainoista Hollywoodissa menestyneistä mustista ohjaajista Lee on joutunut kantamaan harteilla pitkää ja leveää viitaa.

Edes tämän vuoden menestyksiin kuuluva elokuva *Black Panther* ei sitä muuta, vaikka ansaitseekin kaikesta suitsutuksen.

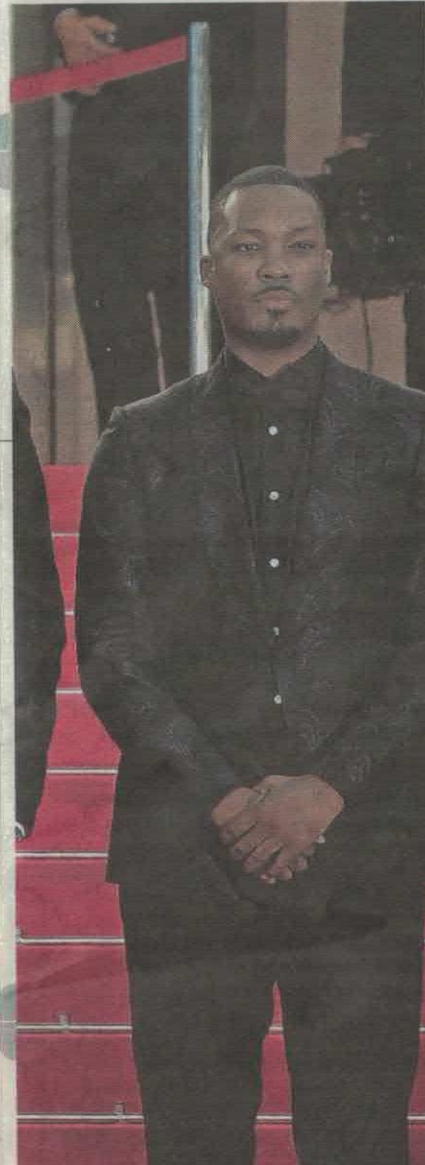
"Hän on
Mister
Finland!"

Spike Lee Jasper Pääkkösestä

• Toimitussihteeri: Pirkko Kotirinta
• Editointi: Leena Pallari, Riitta Koivuranta • Ulkoasu: Miika Holopainen,
Seija Lundén • Kuvatoimittaja: Juha-Pekka Laitinen

KULTTUURI

ITALY PHOTO PRESS

► Do The Right Thing, 1989

◀ Jungle Fever, 1991

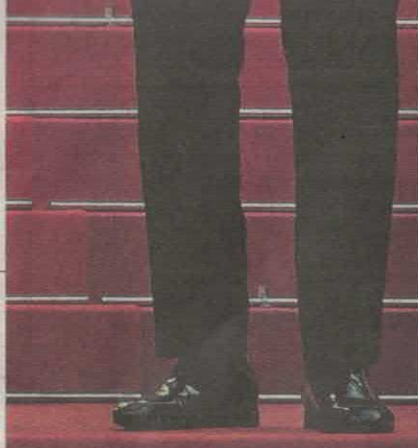

◀ Summer of Sam, 1999

◀ Inside Man, 2006

DAVID LEE

Kuka?

Shelton Jackson "Spike" Lee

- Syntynyt 20. maaliskuuta 1957 Atlantassa Georgiassa.
- Elokuvaohjaaja, käsikirjoittaja ja näyttelijä, tuottanut yli 35 elokuvaa oman tuotantoyhtiönsä 40 Acres and a Mule Filmworksin kautta.
- Tunnetuimmat elokuvat *Do the Right Thing* – kuuma päivä (1989), *Malcolm X* (1992), *25th Hour* (2002), *Inside Man* (2006).
- Uusinokuva *BlackKlansman* (2018) sai ensi-iltansa Cannesin elokuvajuhlilla toukokuussa. Yhdessä sivurooleista on suomalainen Jasper Pääkkönen.

"Rodullistettuja ihmisiä on enemmän alalla, mutta rodullistettuja naisia on yhä aivan liian vähän. Edistystä on tapahtunut, mutta taistelu ei ole ohi", hän sanoo.

Yksi esimerkki edityksestä on Suomessa Netflixissä nähtävä sarja *She's Gotta Have It* (2017–). Se perustuu Leen samannimiseen romanttiseen komediaan vuodelta 1986, jossa Tracy Camilla Johns esittämä nuori nainen nimeltä Nola Darling pyörittää kolmea deittiä yhtä aikaa. Alkuperäisversiossa yksi miehistä raiskaa Nolan, rangaistukseksi naisen seksuaalisesta halusta, joka ei rajoitu vain yhteen mieheen.

Netflixin versiossa Nola haluaa eikä häntä rangaista. Lee ei tahdo ottaa kunniaa itselleen elokuvan versioinnista, josta juuri kuvattiin toinen kausi.

"Se oli vaimoni Tonyan [Lewis Lee] idea. Hän ehdotti, että elokuvasta saisi hyvän sarjan suoratoistopalveluihin."

Lee on tullut myöhemmin katu-
mapäälle ja pyytänyt anteeksi alkuperäisen elokuvan raiskaukskohtausta. Hollywood Reporterin haastattelussa vuonna 2017 Lee sanoi, että

kohtausta "ei olisi koskaan pitänyt olla siellä". "On myös muistettava, että se oli vuosi 1986", hän sanoo nyt puhelimesta.

BlackKlansman on yksi vuoden elokuvailmiöistä Suomessa. Sen on nähnyt meillä jo 166 000 katsojaa. Aiempi Spike Leen hitti Suomessa oli *Inside Man*. Sen lipunmyynti on ylitetty jo kuusinkertaisesti.

Suosio Suomessa on aivan poikkeuksellista myös pohjoismaisessa vertailussa. Spike Leen itsensä lisäksi Suomessa yleisöä kiinnostaa erityisesti Jasper Pääkkösen rooli *BlackKlansmanissa*. Norjassa elokuvalla on vain 15 000 katsojaa.

"Suomalaisnäyttelijän iso ja näkyvä Hollywood-rooli ei tietenkään kannata pitkälle, jos itseokuva ei ole hyvä", Pääkkönen sanoo.

"Minusta Spike Leen elokuvat ovat Suomessa olleet monille sukupuolille tärkeitä jo pitkään. Hänellä on täällä erikoisasema. Spike Lee resonoi täällä eri väestöryhmien ja vähemmistöjen puolustajana."

Spike Lee itse uskoo vahvasti Pääkkösen vetovoimaan.

"Olen kuullut, että suomalaiset ovat katsoneet elokuvaa innolla. He

rakastavat maanmiestään Jasperia!"

Leen vierailu Suomessa lauantaina on hänen ensimmäisensä täällä. Se on Pääkkösen ansiota, tietty. Yhteistyön tiimellyksessä Lee meni lupaamaan tulevana Suomeen joku päivä.

"Tein hänelle lupauksen, jota en halunnut rikkoo."

"Olen ymmärtänyt, että hän on iso kiho täällä Suomessa: omistaa puolet yhdestä maailman kehu-tuimmasta julkisesta kylpylästä, hän on kalamies, opiskelee ekologiaa... Hän on Mister Finland!"

MESTARIKURSSIN lisäksi Lee aikoo tutustua mainittuun Löylyyn. Hän ei lupaa mennä alasti saunaan.

"En ole suomalainen", hän sanoo ja hihittää päälle. "Mutta voi olla, että teen sen niin kuin suomalaiset sen tekevät."

Yhdestä asiasta Lee sanoo olevansa varma: *BlackKlansman* ei ole viimeinen kerta kun hän ja Pääkkönen tekevät yhteistyötä. Tarkeempia suunnitelmia hän ei tiedä tai paljasta.

"Me teemme yhdessä töitä tulevaisuudessa."